

В.И.ЛЕНСКИЙ ВЪСТНИКЪ

ОФИЦИАЛЬНАЯ

№

ГАЗЕТА

70.

KURIER WILENSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 9-го Сентября. — 1847 — Wilno. WTOREK, 9-go Września

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 3-го Сентября.

Высочайшій Рескриптъ,

данный на имя Наказнаго Атамана Войска Донскаго, Генерала отъ Кавалеріи Власова 1-го.

Максимъ Григорьевичъ! Любезновѣрное Намъ Войско Донское, при предстоявшихъ въ минувшемъ и настоящемъ году переселеніяхъ казаковъ на рѣки Сунжу и Лабу, для образованія станицъ на передовыхъ линіяхъ, ознаменовало себя новымъ опытомъ усердія и преданности Престолу и Отечеству: переселенія сіи не только исполнены своевременно и въ отличномъ порядкѣ, но сверхъ того, изъ числа 306-ти семействъ переселенцевъ, въ прошломъ году 282 семейства, а изъ 407-ми въ нынѣшнемъ году 355 семействъ, поселились на Кавказъ по собственному желанію. Выполнѣнъ сіи вѣроподданическія чувства храбраго войска Донскаго, и вмѣстѣ съ симъ относю уснѣхъ сего важнаго дѣла къ примѣрному вашему усердію и постоянно благоразумнымъ распоряженіямъ, Мы весьма пріятно объявить вамъ — достойному Начальнику Войска, особенную Мою признательность, и возложить на васъ объявленіе Войску совершенной Моей благодарности.

Пребываю къ вамъ благосклонный.

На подлинномъ собственною ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО
ВЕЛИЧЕСТВА рукою подписано:

НИКОЛАЙ.

Въ лагерѣ, при Красномъ Селѣ,
13-го Іюля 1847 года.

Государь Императоръ Высочайше утвердить соизволилъ, 22 Мая сего года, проектъ положенія о вольныхъ людяхъ, живущихъ на земляхъ владѣльческихъ въ Западныхъ Губерніяхъ. Проектъ сей составленъ въ Министерствѣ Внутреннихъ Дѣлъ, въ слѣдствіе мнѣнія Комитета по дѣламъ Западныхъ Губерній, Высочайше утвержденного 13 Августа 1840 года. Главнѣйшія правила проекта суть слѣдующія:

§§ 1—6. Вольные люди, нежелающіе быть приписанными къ обществамъ городскому или Государственныхъ крестьянъ, поселяясь на земляхъ владѣльческихъ, считаются имѣющими постоянное подворное въ тѣхъ имѣніяхъ и состоятъ подъ особымъ попеченіемъ Земскихъ Полицій и наблюденіемъ Начальника губерніи. Ревизскія сказки объ нихъ должны быть написаны отдѣльно отъ крестьянъ. Вольные лю-

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 3-go Września.

NAJWYŻSZY RESKRYPT

do Atamana Polowego Wojska Dońskiego, Jenerala Jazdy Własowa 1-go.

Maxymie synu Grzegorza! Ukochane, wierne Nam Wojsko Dońskie, przy odbytych w roku zeszłym i bieżącym przesiedleniach kozaków nad rzeki: Sunżę i Labę, dla założenia stanic na liniach przedowych, odznaczyło się nowym dowodem gorliwości i przywiązania do Tronu i Ojczyzny: przesiedlenia te nie tylko dokonane zostały w swoim czasie i w wyborzym porządku, ale nadto, z liczby 306 rodzin przesiedleńców, w roku zeszłym 282 rodziny, a z 407-miu w roku bieżącym, 355 rodzin, udało się na Kaukaz, z własnej woli. Oceniając w zupełności uczucia wierno-poddańskie Wojska Dońskiego, i razem przypisując postęp tego ważnego dzieła wzorowej waszej gorliwości i zawsze trafnym rozporządzeniom, nader Mi jest miło oświadczyć wam — godnemu Naczelnikowi Wojska, szczególnie Moje podziękowanie, i poruczyć wam objawić Wojsku zupełną Moją wdzięczność.

Pozostaje ku wam przychylnym.

Na oryginale własną Jego CESARSKIEJ MOŚCI
ręką podpisano:

NIKOLAJ.

W obozie pod Krasnem Siołem,
13-go Lipca 1847 roku.

NAJJAŚNIEJSZY CESARZ Jego Mość potwierdzić raczył dnia 22 Maja b. r. projekt ustawy o wolnych ludziach, mieszkających na gruntach obywatelskich w Zachodnich Guberniach. Projekt ten ułożony został w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, w skutek decyzji Komitetu interesów Zachodnich Gubernii, potwierdzonej przez NAJJAŚNIEJSZEGO PANA 13 Sierpnia 1840 r. Główne przepisy projektu są następujące:

§§ 1—6. Wolni ludzie, nie chcący być przypisanemi do gmin miejskich lub skarbowych włościan, jeśli osiadają na gruntach obywatelskich, uważają się za stale zamieszkałych w tych dobrach, i zostają pod szczegółą opieką Ziemskich Policyi i pod dozorem Naczelnika gubernii. Tablice popisowe (skazki) o nich podają się oddzielnie od włościańskich. Wolni ludzie płacą podatek ustanowiony w T. V. Zbioru Praw w Ustawie podatkowej art. 21.

ди обязаны платить окладъ податей, установленный по табели, приложенной Св. Зак. т. V Уст. о подат. къ ст. 21; они не должны отлучаться изъ мѣста своего жительства, безъ вѣдома владѣльца земли и безъ установленнаго законами вида, билета или паспорта.

§§ 7—23. Людямъ, причисленнымъ до изданія сего положенія въ сословіе вольныхъ, дозволяется приписываться не только къ имѣніямъ помѣщичьимъ, но и къ землямъ купцовъ и даже людей податнаго состоянія, кромѣ Евреевъ. Сказанная приписка не распространяется на людей, которые впредь будутъ поступать въ сословіе вольныхъ; таковыя обязанности приписываться къ обществамъ Государственныхъ крестьянъ, или же и къ городскому. Приписка къ землямъ частныхъ владѣльцевъ дозволяется не иначе, какъ по письменнымъ между ними договорамъ. Живущіе нынѣ на владѣльческихъ земляхъ безъ договора и желающіе остаться на оныхъ, должны заключить съ владѣльцами земли договоры въ теченіи одного года со дня обнародованія сего положенія: заключенные же договоры, остаются въ своей силѣ до окончанія назначеннаго въ нихъ срока. Въ договорахъ должны быть излагаемы всѣ принимаемыя, по обоюдному согласію, обязанности. Повинности вольныхъ людей въ пользу владѣльца земли, могутъ быть трехъ родовъ: а) денежные или поземельный оброкъ, б) вещественныя или вознагражденіе владѣльца произведеніями земли, и в) личныя или работы въ пользу владѣльца. Въ случаѣ неисправнаго взноса податей и повинностей предоставляется владѣльцу обратитъ взысканіе недоимки на счетъ недвижимаго имъ имущества. Договоры заключаются не менѣ какъ на 6-ть и не далѣе какъ на 12-ть лѣтъ; они составляются на простой бумагѣ и должны быть засвидѣтельствованы въ Земскихъ Судахъ.

§§ 24—29. За годъ до истеченія срока договора, владѣльцы земель, а также вольные люди, нежелающіе возобновить на будущее время существующаго между ними договора, обязаны предварять о томъ письменно другъ друга. Безъ такого предваренія, договоръ считается существующимъ еще одинъ экономическій годъ, считая оный съ слѣдующаго Апрѣля мѣсяца. Перечисленіе вольныхъ людей на земли другаго владѣльца производится по распоряженію Казенныхъ Палатъ. При переселеніи, предоставляется имъ перенести или продать усадебныя строенія, построенныя изъ купленнаго ими лѣса, а также часть изъ запаснаго ссыпаннаго ими въ магазины хлѣба.

§§ 30—34. Вольные люди, живущіе на владѣльческихъ земляхъ въ числѣ, превышающемъ 20 душъ, составляютъ по каждому имѣнію, особые рекрутскіе участки и исполняютъ рекрутскую повинность на основаніи общихъ правилъ. Живущіе въ числѣ, не превышающемъ 20 душъ, отправляютъ рекрутскую повинность деньгами. (При проектѣ устава приложена форма договоровъ между владѣльцами земель и вольными людьми).

Москва.

13-го сего Августа, въ 11 часовъ по полудни, прибылъ въ Москву Его Императорское Высочество Герцогъ Максимиліанъ Лейхтенбергскій, а въ 6 часовъ изволилъ выѣхать чрезъ Покровскую заставу по Рязанскому тракту.

Извѣстія съ Кавказа.

19-го Іюля. Лагерь на Турцидагѣ.

Послѣ удачнаго для насъ дѣла, 12-го Іюня, въ Малой Чечнѣ, Наибъ Нуръ-Али пытался еще сдѣлать поискъ на Сунженскую Линію и потянулся, 22-го Іюня, съ довольно-сильною партіею, къ верховьямъ р. Камбилѣвки; но вида готовность Генераль-Майора Нестерова встрѣтить его съ фронта, и съ другой стороны, опасаясь быть отрѣзаннымъ отъ переправы чрезъ р. Ассу, мятежный Наибъ возвратился въ глубину Чечни, гдѣ собранная имъ партія разошлась.

Послѣ того, Генераль-Майоръ Нестеровъ, довершивъ на р. Ассъ постройку четвертой станицы Сунженскаго Казачьяго Полка, перешелъ на вершины горъ Малой Кабарды для водворенія тамъ пятой и послѣдней станицы сего полка, близъ урочища Магомать-Юрта. Окончательное устройство Сунженскаго Полка и страхъ, наведенный на горцевъ сими новыми поселенцами, подъ командою Полковника Слѣпцова, проч-

З мѣста замieszkania nie mogą oddalać się bez wiedzy właściciela majątku i bez należytego biletu lub paszportu.

§§ 7—23. Ludzie, przypisani do klasy wolnych, przed wydaniem niniejszej Ustawy, mogą przypisywać się nie tylko do dóbr obywatelskich, lecz i do gruntów kupców, a nawet ludzi płacących podatek, byle nie Żydów. Atoli takowe przypisywanie się nie rozciąga się do ludzi, mających nadal wstępować do klasy wolnych; ci albowiem muszą przypisywać się do gmin skarbowych włóścian, lub gmin miejskich. Przypisywać się do gruntów prywatnych właścicieli, wolno tylko na zasadzie umów z nimi na piśmie zawieranych. Mieszkający teraz na gruntach włóscielskich bez umowy i chcący na nich pozostać, powinni zawrzeć umowę w ciągu roku od dnia ogłoszenia tej ustawy: zawarte zaś do tego czasu umowy, pozostają w swej mocy do zakreślonego w nich terminu. W umowach mają być ściśle określone wzajemne obowiązki. Powinności wolnych ludzi na rzecz właściciela gruntu mogą być trojakie: a) czynsz; b) wynagrodzenie w produktach i c) osobiste roboty. W razie nieopłaty podatków lub czynszu, właściciel może poszukiwać należności z ich nieruchomości majątku. Umowy powinny być zawierane najkrócej do lat 6 a najdłużej do 12; piszą się na papierze niestęplowym i powinny być poświadczone przez Ziemskie Sady.

§§ 24—29. Na rok przed upływem terminu kontraktu, właściciele gruntu i wolni ludzie, jeśli nie chcą ponowić nadal umowy, powinni siebie wzajemnieawiadomić. Bez takiego uwiadomienia, umowa uważa się za trwającą jeszcze jeden rok gospodarski od Kwietnia. Przejście wolnych ludzi na grunta innych właścicieli odbywa się za wiedzą Izby Skarbowych. Przy tym przechodzie mogą oni przenosić lub sprzedawać budynki postawione z kupionego przez nich drzewa, tudzież część zsypanego przez nich do magazynów zboża.

§§ 30—34. Wolni ludzie, mieszkający na gruntach obywatelskich w liczbie większej od 20 dusz, składają osobne rekrutkie dzielnice i pełnią rekrutką powinność podług ogólnych przepisów. Mieszkający w liczbie mniejszej od 20 dusz, wnoszą za rekruta pieniężną opłatę. (Przy ustawie dołączona jest i arynga kontraktów, jakie się mają zawierać między wolnemi ludźmi i właścicielami gruntów).

Москва.

Dnia 13 Sierpnia, o godzinie 11 w wieczór, Jego Cesarska Wysokość Xiążę MAXYMILIAN LEUCHTENBERGSKI przybył do Moskwy, a o godzinie 6-jej wyjechał, przez rogatki Pokrowskie, traktem Riazańskim.

Wiadomości z Kaukazu.

Dnia 19 Lipca. Obóz na Turczydahu.

Po szczęśliwej dla nas rozprawie, dnia 12-go Czerwca, w Małej Czechni, Naib Nur-Ali próbował jeszcze dotrzeć do Linii Sunżeńskiej, i pociągnął, 22-go Czerwca, z dosyć silną partyą, ku źródłom rzeki Kambilejewki; ale widząc gotowość Jenerał-Majora Nesterowa do spotkania się z nim, a z drugiej strony lękając się, aby nie być odciętym od przepraw przez rzekę Assu, buntowniczy Naib powrócił w głąb Czechni, gdzie się rozeszła zebrana przezeń partya.

Poczem Jenerał-Major Nesterow, dokończywszy nad rzeką Assą urządzenie czwartej stаницы полку Sunżeńskiego Kozaków, przeszedł na wiercholki gór Małej Kabardy, dla zaprowadzenia tam piątej i ostatniej stаницы tegoż полку, blisko uroczyska Mahomet-Jurtu. Ostateczne urządzenie Sunżeńskiego полку i popłoch rzucony na Górali przez tych nowych osadników, pod dowództwem Półkownika Ślepcowa, trwale ubezpieczył ważną część zajętego

чно обезпечить важную часть занятого нами края и Терскую Линию отъ Екатеринограда до станицъ Гребенскаго Казачьяго Полка.

Генераль-Лейтенантъ *Шварцъ*, вступивъ, въ концѣ Іюня, въ лезгинскія горы и расположившись на урочищѣ Химрикъ, потребовалъ аманатовъ отъ соседнихъ лезгинскихъ обществъ въ залогъ будущаго ихъ спокойствія. Получивъ отказъ отъ нѣкоторыхъ селеній, онъ строго ихъ наказалъ и потомъ двинулся съ лезгинскимъ отрядомъ на урочище Маалъ-Раасса, откуда, прикрывая всю плоскость Джаро-Бьлоканскаго Округа, вмѣстѣ съ тѣмъ угрожаетъ неприятелю.

Главнокомандующій съ Самурскимъ отрядомъ ожидаетъ на высотахъ Турчидага прекращенія холеры въ долинахъ. Здоровье войскъ въ самомъ удовлетворительномъ положеніи. Кромѣ каменнаго угля, открыто огромное количество наилучшаго торфа на самомъ Турчидагѣ; гдѣ бывъ совершенный недостатокъ, теперь изобиліе топлива.

Въ Дагестанскомъ отрядѣ нѣтъ уже холеры. Укрѣпленіе въ селеніи Ходжалъ-Махи приводится къ окончанію.

Эпидемія явилась на Кавказской Линіи въ Владикавказскомъ Округѣ. Первою ея жертвою въ Налчикѣ былъ достойный Начальникъ Центра сей Линіи, Генераль-Маіоръ *Хлюпинъ*.

Въ Тифлисѣ холера замѣтно уменьшается.

Т и ф л и с ъ.

21-го Іюля, въ пять часовъ и восемь минутъ утра, чувствуемо было здѣсь довольно сильное землетрясеніе, которому предшествовалъ подземный глухой гулъ. Два горизонтальные удара, слѣдовавшие одинъ за другимъ, по направленію отъ сѣверо-востока къ сѣверо-западу, въ продолженіе не болѣе полуминутой, потрясли съ порывистою быстротою двери, окна, мебель и т. п., не причинивъ ни какого вреда зданіямъ. Слишкомъ за два дня предъ тѣмъ, барометръ, безъ видимой причины, сталъ значительно упадать; наканунѣ вѣтеръ дулъ очень слабый отъ юго-запада, вечеромъ и ночью была нестерпимая духота, и небо затянуло густыми темно-синими облаками, предвѣщавшими дождь; вообще состояніе атмосферы не представляло ничего особеннаго, кромѣ развѣ усилившихся и постоянно продолжавшихся нѣсколько дней сряду жаровъ, отъ 26-ти до 28½ град. въ тѣни, и отъ 45-ти до 48-ми гр. на солнцѣ.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

А в с т р і я.

Вѣна, 25 Августа.

Эрцъ-герцогъ Стефанъ, намѣстникъ Венгріи, прибылъ сюда вчера, по желѣзной дорогѣ. Сегодня, Его Высочество имѣлъ съ княземъ Меттернихомъ продолжительный разговоръ, въ которомъ также нѣсколько ко участвовалъ гр. Антони, управляющій придворною канцеляріею по дѣламъ Венгріи. На сихъ дняхъ, эрцъ-герцогъ отъѣзжаетъ въ Пестъ, чрезъ Гранъ, гдѣ примасъ и архіепископъ Пиркеръ намѣрены его привѣтствовать отъ имени Венгерскаго духовенства. Е. В. полагаетъ прибыть въ Пестъ 30 с. м.

— *Австрійскій Наблюдатель*, въ номерѣ отъ 23-го Августа, сообщаетъ первую протестацію кардинала-легата Чиакки, сопровождаемую слѣдующими замѣчаніями: „Всѣмъ извѣстно, что 103 статья вѣнскаго Договора предоставляетъ Его Величеству Императору Австрійскому право содержать гарнизонъ въ Феррарѣ и Коммакіо. Этимъ правомъ Австрія пользовалась до-сихъ-поръ, въ болѣе или менѣе обширномъ объемѣ, смотря по требованію обстоятельствъ, но никогда не преступала границъ его. Малочисленный, въ мирное время, императорскій гарнизонъ Феррары былъ тотчасъ же подкрѣпляемъ, какъ скоро требовала того надобность. Причины, важность которыхъ никто не станетъ оспаривать, заставили, въ послѣднее время, главнокомандующаго императорскими войсками въ Ломбардо-Венеціанскомъ королевствѣ двинуть къ Феррарѣ подкрѣпленіе изъ баталіона пѣхоты, полускадрона кавалеріи и полубатареи артиллерійскихъ орудій. Эти войска, по прибытіи въ Феррару, размѣстились частью въ крѣпости, частью въ городскихъ казармахъ, всегда служившихъ къ помѣщенію императорскаго гарнизона. Нѣкоторые офицеры, не

презъ насъ краю и Линію Терскую, отъ Екатеринограда до станіи Гребенскаго козачьяго полку.

Генераль-Поручникъ *Шварцъ*, wszedłszy przy końcu Lipca w góry Lezgińskie, i rozłożywszy się na uroczysku Chimryk, zażądał zakładników od sąsiednich gmin Lezgińskich, dla rękojmi spokojności ich nadal. Wzbraniające się niektóre wioski surowo ukarał, a potem ruszył z oddziałem Lezgińskim na uroczysko Maal Raassa, ząd, przykrywając całą płaszczyznę Dżaro-Bielokanckiego Okręgu, zarazem grozi nieprzyjacielowi.

Głównodowodzący, z oddziałem Samurskim, czeka na górach Turczydahu ustania cholery w dolinach. Zdrowie wojsk jest w najlepszym stanie. Oprócz węgla kamiennego, odkryto ogromną ilość najlepszego torfu na samym Turczydahu; tak, że gdzie był zupełny niedostatek, teraz jest obfitość opału.

W Oddziale Dagestańskim ustała już cholera. Fortyfikacja we wsi Chodżał Machi blizką jest ukończenia.

Epidemia zjawiała się na Linii Kaukaskiej i w okręgu Władikaukazkim. Pierwszą jej ofiarą stał się w Nalczyku, dostojny Naczelnik środka tej Linii, Generał-Major *Chlupin*.

W Tiflisie cholera wyraźnie się uśmierza.

Z T i f l i s u.

Dnia 21 go Lipca, o godzinie 5 minucie 8 z rana, dało się tu uczuć dosyć mocne trząsienie ziemi, poprzedzone głuchym hukiem podziemnym. Dwa horyzontalne uderzenia, jedno po drugim, w kierunku od północo-wschodu ku północo-zachodowi, w przeciągu nie więcej jak pół minuty, wstrząsnęły gwałtownie drzwiami, oknami, sprzętami, i t. d., nie zrządziwszy żadnej szkody w budynkach. Na parę dni wprzód, barometr, bez widocznej przyczyny, zaczął znacznie spadać; dnia poprzedniego wiatr powiewał bardzo słaby z południo-zachodu, wieczorem i w nocy było nieznośne gorąco, a niebo zasłoniły gęste chmury, deszcz zwiastujące; w ogólności, stan atmosfery nie okazywał nic szczególnego, oprócz natężonych i ciągle przez kilka dni wciąż trwających upałów, od 26 do 28 i pół stopni w cieniu, a od 45 do 48 stopni na słońcu.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

A U S T R Y A.

Wiedeń, 25 sierpnia.

Arcy-Xiążę Stefan, namiestnik Węgier, przybył tu wczoraj, koleją żelazną. Dziś, miał długą rozmowę z Xięciem Metternichem, do której w części należał także Hrabia Appony, naczelnik Węgierskiej kancelaryi dworu. W tych dniach wyjeżdża Arcy Xiążę przez Gran, gdzie go Prymas i Arcybiskup Pyrker w imieniu duchowieństwa Węgierskiego chcą powitać, do Pesztu, dokąd przybyć zamierza 30 b. m.

— *Dostrzegacz Austriacki* z d. 23 sierpnia, umieszcza pierwszą protestacją Legata Kardynała Ciacchi, z dołączeniem następujących uwag: „Wiadomo wszystkim, że 103 art. Wiedeńskiego traktatu, przyznał N. Cesarzowi Austriackiemu Prawo utrzymania załogi w Ferrarze i w Comacchio. Prawa tego Austria używała dotąd, w mniejszym lub większym zakresie, stosownie do okoliczności, ale nie przestępując nigdy jego granic. Szczupła zwykle, podczas pokoju, Cesarzaska załoga w Ferrarze, wzmocniana była natychmiast, ilekroć tego wymagała potrzeba. Powody, których ważności nikt nie zdoła zaprzeczyć, skłoniły, w ostatnich czasach, Głównodowodzącego wojskami Cesarzskimi w Lombardzko-Weneckiem królestwie, posłać do Ferrary posiłek, złożony z batalionu piechoty, pół szwadronu jazdy i pół baterii połowej. Wojska te, przybywszy do Ferrary, rozłożyły się częścią w cytadeli, częścią po miejskich koszarach, służących zawsze na pomieszczenie Cesarzkiej załogi. Niektórzy z oficerów, nie znalazłszy miejsca w koszarach, pomieszczeni zostali w przyległych domach, umyślnie w tym celu najętych. W nocy, z d. 1 na 2 sierpnia, jeden austriacki oficer, przy wejściu do cytadeli, pokrzywdzony został przez zgraję,

нашедневные места в казармах, были помещены в соседних домах, нарочно для того нанятых. В ночь с 1-го на 2-е Августа, один австрийский офицер, при входе в крепость, был оскорблен встреченною с ним толпою, и было очевидно, что волнение, возбужденное в умах журналами и клобами, усиливалось больше и больше. Эти обстоятельства обязали начальника императорских войск разсылать в ночное время патрули, которые бы не допускали до нарушения общественного спокойствия, охраняли безопасность войск и поддерживали свободное сообщение между крепостью и городскими казармами. В то же время, фельдмаршал-лейтенант граф Ауэрсберг почел обязанностью довести такое распоряжение до сведения феррарского кардинала-легата. Хотя идея о правах гарнизона неминуемо ведет за собою подобную мѣру и хотя необходимость этой мѣры сдѣлана настоящим положением дѣла очевидною, однакожь кардинал-легат нашел нужным протестовать против распоряжения графа Ауэрсберга формальным актомъ. Подъ влияниемъ обстоятельствъ, нами упомянутыхъ, и во вниманіи къ тому, что право коменданта крепости разсылать патрули не было ограничено никакимъ особымъ договоромъ, эта протестация, разумѣется, не могла быть принята военными начальствами въ уваженіе; и австрийскіе патрули продолжали по-прежнему свою службу въ Феррарѣ.

— Важность дипломатическихъ сношеній съ Италіею въ теперешнее время доказывается частыми поѣздками австрийскаго государственнаго министра графа Фикельмонта въ Миланъ, который теперь опять поѣхалъ отсюда съ порученіями къ дворамъ Средней Италіи и къ фельдмаршалу графу Радецкому. Поведеніе графа Ауэрсберга въ Феррарѣ одобрено правительствомъ, хотя, можетъ быть, въ скоромъ времени заключена будетъ тамъ конвенція, способная смягчить крутой характеръ обоюдныхъ отношеній.

— Вчера отправленъ въ Парижъ курьеръ; за нѣсколько предъ симъ дней отправился также курьеръ въ Римъ.

— Въ редакцію *Мангеймскаго журнала* пишутъ съ италійскихъ границъ, отъ 18 Августа, что фельдмаршалъ Радецкій получилъ инструкціи, предписывающія ему, при извѣстныхъ обстоятельствахъ, вступить въ Церковную Область съ 20,000 чел. войска. Полиція въ Ломбардіи выказываетъ чрезвычайную дѣятельность, чтобы подавить всякое революціонное движеніе въ самомъ его началѣ. На дняхъ, арестовано нѣсколько молодыхъ людей, публично обнаружившихъ непріязненное расположеніе къ нынѣшнему порядку. Граница подвергнута самому строгому надзору, чтобы чрезъ нея не провозили ни журналовъ, ни книгъ, которыхъ цѣль не одобряется правительствомъ.

Краковъ, 26 Августа.

Постановленіемъ отъ 13 с. м., Императоръ утвердилъ учрежденіе здѣшняго университета, съ тѣмъ, чтобы факультетъ правовѣдѣнія учрежденъ былъ по примѣру Лембергскаго и въ слѣдствіе таковой высочайшей воли курсъ наукъ начнется съ 1847 учебнаго года.

— Каноникъ Краковскій, докторъ Шиндлеръ, назначенъ попечителемъ здѣшняго университета.

Ф Р А Н Ц І Я.

Парижъ 30 Августа.

Король и Королева намѣремы 20-го слѣдующаго мѣсяца отправиться въ Козьменскій замокъ, на 10-ть или 14-ть дней. Слышно, что въ этомъ замкѣ устроивается придворный театръ. Старшій адъютантъ Короля, генералъ-лейтенантъ Аталенъ, посѣтилъ вчера, отъ имени Королевской фамилии, маршала Себастьяни.

— Судъ перовъ собрался сегодня въ качествѣ совѣщательной палаты. Этого рода засѣданія, какъ извѣстно, бываютъ тайныя, и потому публика не можетъ находиться при оныхъ. Подробности результата сего собранія, сколько извѣстно, имѣютъ быть слѣдующія: Судъ перовъ выслушавъ разныя бумаги и доклады относительно умерщвленія герцогини Праленъ, по предложенію генералъ-прокурора, г-на Делангля, мнѣніемъ положилъ, что по случаю послѣдовавшей кончины герцога Пралена, суду перовъ не предстоитъ ничего дѣлать. Что же касается дѣвицы Люзи Депортъ, то объявляетъ, что сообразивъ положеніе вещей, дѣло о дѣвицѣ Люзи должно быть передано обыкновеннымъ судамъ.

котораго spotкала, и видочнымъ было, że wzburzenie umysłów, wywołane przez dzienniki i kluby, z każdym dnem coraz wzrastało. Okoliczności te skłoniły dowódcę wojsk Cesarskich do rozsyłania w nocy patrolów, któreby nie dozwalały naruszenia spokoju publicznego, strzegły bezpieczeństwa wojska i utrzymywały wolne związki między twierdzą i koszarami w mieście. W tymże czasie, Feldmarszałek-Lejtnant Hr. Auersperg, poczytał za obowiązek uwiadomić o tém rozporządzeniu Kardynała Legata. Chociaż sama idea prawa załogi prowadzi nieodbitcie za sobą ten srodek, i chociaż konieczność jego wynika z obecnego położenia rzeczy, z tém wszystkim Kardynał-Legat uznał za rzecz potrzebną protestować formalnym aktem przeciw temu rozporządzeniu Hr. Auersperga. Pod wpływem okoliczności wyżej przytoczonych, oraz ze względu, że prawo Komendanta twierdzy, w przedmiocie wysyłania patrolów, nie było nigdy ograniczone żadną osobną umową, protestacja ta, ma się rozumieć, nie mogła być przyjętą w uwagę przez władze wojskowe, i patrole austriackie, jak przedtém, odbywały swoją służbę w Ferrarze.

— Ważność dyplomatycznych stosunków z Włochami, w obecnej chwili, okazuje się z częstych podróży Austriackiego Ministra Stanu, Hr. Fiequelmonta, do Medjolanu, który teraz znowu udał się ztąd z poleceniami do dworów środkowych Włoch i do Feldmarszałka Hr. Radetzkiego. Postępowanie Hr. Auersperga w Ferrarze pochwalone zostało przez rząd tutejszy, chociaż, być może, iż tam wkrótce zawarta zostanie konweneya, która potrafi złagodzić cierpki charakter zobopólnych stosunków.

— Wczoraj wysłany został goniec do Paryża; przed kilku dniami udał się także goniec do Rzymu.

— *Dziennik Manheimski* donosi od granic włoskich, pod d. 18 sierpnia, iż Feldmarszałek Radetzki, otrzymał instrukcje, polecające mu, w wiadomych okolicznościach, wkroczyć do Kościelnego Państwa z 20.000 wojska. Policja w Lombardji rozwija nadzwyczajną czynność, aby stłumić w samym zarodku wszelkie rewolucyjne poruszenie. W tych czasach aresztowano tam kilku młodych ludzi, wynurzających publicznie nieprzyjazne uczucia względem obecnego rzeczy porządku. Na granicy rozciągnięty jest najsurowszy dozór, aby nie przewożono przez nią dzienników i książek, których cel nie jest zgodny z widokami rządu.

Kraków, 26 sierpnia.

Postanowieniem z dnia 13 b. m. Cesarz potwierdził istnienie tutejszego Uniwersytetu, polecając, aby wydział prawny urządzony był tak, jak we Lwowie. W skutku zatem Monarszej woli rozpoczynają się kursa na rok 1847.

— Dr. J. Szindler, Kanonik Krakowski, mianowany został Kuratorem Uniwersytetu tutejszego.

F R A N C Y A.

Paryż, 30 sierpnia.

Królestwo Ich Mość zamierzają wyjechać d. 20 września do zamku Compiègne i tam dni 10 do 14 zabawić. Dla dworu ma być tam urządzony teatr. Wczoraj, Jenerał-Porucznik Athalin, pierwszy adjutant Króla, w imieniu rodziny Królewskiej, odwiedził Marszałka Sebastiani.

— Sąd Parów zgromadził się dziś jako Izba radna. Tego rodzaju posiedzenia, są, jak wiadomo, tajne, i dla tego publiczność jest od nich wyłączona. Szczegóły i wypadek tego zgromadzenia, ile wiadomo, mają być następujące: Sąd Parów, wysłuchawszy odczytanie różnych akt i sprawozdań względem zamordowania Xiężny Praslin, wydał na wniosek Prokuratora Jenerałnego, P. Delangle, decyzją, mocą której oświadcza, że z powodu nastąpniej śmierci Xięcia Praslin, Sądowi Parów nie pozostaje nie do czynienia. Co się tyczy panny Luzy Desportes, decyzja stanowi, że zważywszy stan rzeczy, sprawa panny Luzy przekazana zostaje Sądowi zwyczajnym.

— Послѣ герцогини Праленъ найдены два духовныя завѣщанія: одно отъ 1841, а другое отъ 1846 года. Въ первомъ изъ нихъ герцогиня изъясняется о своемъ мужѣ съ большою слабостію; въ послѣднемъ она записала ему часть своего движимаго имущества и право пользоваться доходами отъ одного изъ своихъ помѣстій. Въ томъ же завѣщаніи отказала она своимъ брилліантамъ одному изъ сыновей своихъ, съ тѣмъ, чтобы, продавъ оныя, купилъ ренту. Проценты отъ нихъ должны быть причисляемы къ капиталу и каждый годъ обращаемы на покупку новыхъ рентъ, впредь до женитьбы того же сына, на котораго возложена обязанность купить будущей своей супругѣ новыя брилліанты, за сумму соотвѣтственную цѣнѣ брилліантовъ своей матери.

— Графъ Альфредъ Монтеске, офицеръ ордена Почетнаго Легиона, женатый на богатой Американкѣ, отецъ восьмерыхъ дѣтей, найденъ третьяго дня, въ собственномъ домѣ, въ постелѣ, пораженнымъ кинжаломъ въ сердце. Послѣдствіемъ оказалось, что онъ совершилъ самоубійство, какъ пишутъ въ газетахъ, по случаю проигрыша въ карты до 1,500,000 фр. Ему было 43 года отъ роду. Братъ его графъ Анатолий Монтеске состоитъ перомъ Франціи и почетнымъ кавалеромъ Королевы.

— Принцъ Омальскій, каждый день по нѣсколько часовъ бываетъ въ военномъ министерствѣ, гдѣ ему представляютъ всѣ проекты, по управленію Алжиря.

31 Августа.

Третьяго дня было въ Сень-Клу засѣданіе кабинета, подъ предѣлательствомъ Короля. Министры присутствовали всѣ, кромѣ г-на Кюенья Гридена, и говорятъ, что совѣщались о важныхъ предметахъ, въ слѣдствіе чего немедленно отправлены чиновники изъ министерства иностранныхъ дѣлъ въ Мадридъ, Римъ, Неаполь и Лондонъ. Г-нъ Гизо, который былъ на этомъ засѣданіи, поѣхалъ изъ Валь-Рише въ Сень-Клу, а вчера по-утру отправился въ свой загородный домъ.

— Много говорятъ о нотѣ, адресованной на дняхъ г-мъ Гизо къ австрійскому кабинету. Въ этой нотѣ, Г. Гизо, какъ говорятъ, объявляетъ, что французскому кабинету не менѣе австрійскому нужно, чтобы реформы Папы ограничивались одною администраціею; что, потому, политика Франціи совершенно согласуется съ политикою Австріи; но что благоразуміе заставляетъ, однакожъ, отнимать у враговъ спокойствія всякій предлогъ къ произведенію переворота, и что, по этой причинѣ, французскій кабинетъ не можетъ одобрить усиленіе феррарскаго гарнизона и развитіе Австріею необыкновенной дѣятельности. Въ *Journal des Débats* опять помѣщена сегодня статья о занятіи Феррары; но въ этой статьѣ нѣтъ никакого слѣда дипломатической мѣры французскаго кабинета къ протестованію противъ такого занятія.

— Англійскій кабинетный курьеръ, который отправляется въ Римъ и, какъ слышно, везетъ съ собою весьма-энергическую протестацію лорда Пальмерстона противъ занятія Австріей Феррары. Послѣ слухъ, что Англія намѣрена занять Анкону, и что по этому поводу происходило собраніе совѣта министровъ.

— За достовѣрное утверждаютъ, что немедленно по возвращеніи Г. Гизо въ Парижъ, Г. Бийонъ поступитъ на мѣсто г-на Кюенья Гридена, министромъ торговли, а Г. Сальо будетъ назначенъ помощникомъ статъ-секретаря въ томъ же министерствѣ. Поговариваютъ также, что маршала Бюжо стараются склонить къ принятію портфеля военнаго министра, вмѣсто генерала Трезеля. Г. Гизо останется предѣлательствомъ кабинета, а маршалъ Сульта удалится совершенно отъ управленія дѣлами.

— По военному министерству происходятъ значительныя перемѣны. Начальникъ отдѣленія, Г. Дессоузъ подалъ въ отставку; директоръ военной администраціи, Г. Эваръ Сентъ-Жанъ, на дняхъ вышелъ изъ министерства. Сему примѣру послѣдовалъ также Г. Юри. Военный министръ, генералъ Трезель, намѣренъ произвести перемѣну чиновниковъ по своему вѣдомству, и надлежащія по сему распоряженія, какъ говорятъ, уже подписаны.

— За нѣбольшо предъ симъ случилось здѣсь снова смертоубійство, на одной изъ многолюднѣйшихъ улицъ столицы, совершенное днемъ, которое произвело большое впечатлѣніе. Въ два часа по полудни, вошелъ въ мѣдальную лавку Мейера Зельмана, на улицѣ Невъ-

— По Хиѣнне Praslin найдено два testamenta, jeden z roku 1841, a drugi z 1846. W pierwszym Хиѣнна wyraża się o swym mężu ciągle jak najczulej; w drugim zapisuje mu tylko część swych ruchomości i używanie dochodów z pewnej części dóbr swoich. W tym samym testamentcie zapisuje swoją brylanty jednemu z synów, z warunkiem, aby po ich sprzedaniu zakupił renty, od których procenta mają być dołączane do kapitału i czerka za nie nowe renty zakupowane, aż do czasu ożenienia się tegoż syna, który obowiązany jest wtedy kupić nowe brylanty dla swjej małżonki, za pierwotną cenę brylantów swjej matki.

— Onegdaj, Hrabia Alfred Montesquieu, oficer orderu Legii Honorowej, małżonek bogatej Amerykanki, ojciec ośmiorga dzieci, znaleziony został w łóżku, w hotelu Montesquieu, ugodzony pugiuałem w serce. Ze śledzenia okazało się, że popełnił samobójstwo, a to, jak głoszą w gazetach, z powodu przegrania w karty 1,500,000 fr. Hrabia miał wieku lat 43. Brat jego, Hr. Anatol Montesquieu, jest Parem Francji i kawalerem honorowym Królowej.

— Xiążę Aumale, codzien po kilka godzin spędza w ministerstwie wojny, każąc sobie przedstawiać wszelkie projekta, dotyczące wyższego zarządu Algierji.

Dnia 31 sierpnia.

Zawczoraj odbyła się w St. Cloud rada gabinetowa, pod przewodnictwem Króla. Wszyscy Ministrowie, oprócz P. Cunin Gridaine, byli obecni. Słychać, że się naradzano w ważnych przedmiotach, w skutku czego natychmiast wysłani zostali urzędnicy z ministerstwa spraw zagranicznych, do Madrytu, Rzymu, Neapolu i Londynu. P. Guizot, który był na radę przyjechał z Val Richer do St. Cloud, wczoraj rano znowu odjechał do swego wiejskiego siedliska.

— Wiele tu rozprawiają o nocie, przesłanej w tych dniach przez P. Guizot gabinetowi austriackiemu. W nocy tej, jak powiada, P. Guizot oświadcza, że gabinet francuzki, nie mniej jak i austriacki, życzy tego najgoręcej, aby reformy Papieża ograniczały się do samej tylko częśc administracyjnej, i że przeto w tym względzie, polityka Francji zupełnie się zgadza z polityką Austrii; ale, że przytém, sam rozsadek nakazuje, aby nieprzyjaćiom spokojuści publicznej nie dawać najmniejszego powodu do wzniecenia zamieszek, i że dla tej właśnie przyczyny, gabinet francuzki nie może pochwalić wzmożenia załogi w Ferrarze, ani też rozwinienia przez Austrią nadzwyczajnej czynności wojennej. W *Journal des Débats* znowu dziś jest umieszczony artykuł o zajęciu Ferrary; ale w nim niema najmniejszego śladu, aby ze strony gabinetu francuzkiego miano zanosić protestacyę przeciw takowemu zajęciu.

— Angielski goniec gabinetowy, który w tych dniach przejeżdżał tędy, udając się do Rzymu, powiódł, jak słychać, uader energiczną protestacyę Lorda Palmerstona przeciwko zajęciu przez Austrią Ferrary. Słychać także, że Anglicy mają zamiar zająć Ankone, i że właśnie z tego powodu, odbywało się posiedzenie Rady Ministrów.

— Twierdzą za rzecz pewną, że zaraz po powrocie P. Guizot do Paryża, P. Bignon zajmie miejsce P. Cunin Gridaine, jako Minister handlu, a P. Saglio będzie mianowany Podsekretarzem Stanu, w tymże wydziale. Mówią także ciągle o układach, w celu sklonienia Marszałka Bugeaud do przyjęcia ministerstwa wojny, w miejsce Jenerała Trezel. P. Guizot zostanie Prezesem rady Ministrów, a Marszałek Soult usunie się zupełnie od spraw publicznych.

— W ministerstwie wojny zachodzą wielkie zmiany. Szef biura, P. Dussausois, złożył swe urządowanie. P. Eyraud St. Jean, Dyrektor administracyi wojennej, opuścił właśnie ministerstwo. Podobnież uczynił P. Urdis. Jenerał Trezel, Minister wojny, ma skutecznie zupełną zmianę urzędników w swoim wydziale, i jak mówią, dotyczące rozporządzenia już podpisane zostały.

— Przed tygodniem znowu morderczy napad przy jednej z najludniejszych ulic stolicy, wśród białego dnia popełniony, sprawił wielkie wrażenie. O godz. pół do 2 ej po południu, wszedł do kantoru wexlarza Meyera Selman, przy ulicy Neuve Vivienne, jakiś człowiek, pod pozorem

Вивієнь, какойто-то человекъ, подъ предлогомъ размѣнять билетъ казначейства. Въ то время, когда молодой прикащикъ разматривалъ мнимый билетъ, пришедшій схвативъ два лица, одинъ съ золотою монетою, а другой съ ассигнаціями, хотѣлъ бѣжать съ ними. Прикащикъ бросился на него, но получилъ при семъ два удара ножомъ; не смотря на то онъ удержалъ убійцу и ранилъ его взаимно въ руку и ногу. Во время этой борьбы, молодой человекъ началъ просить помощи; но прежде чѣмъ она была ему доставлена, убійца успѣлъ разтѣзать ему брюхо до самой груди. Несчастнаго тотчасъ понесли въ госпиталь, но онъ на пути скончался. Убійца занимался воровствомъ. Его схватили уже на улицѣ.

1 Сентября.

Наконецъ обнародованъ докладъ канцлера, герцога Пакье, со всѣми бумагами, письмами и другими документами, относящимися къ дѣлу о самоубійствѣ герцога Пралена. Въ докладѣ канцлера нѣтъ никакихъ новыхъ фактовъ, которые не были бы уже извѣстны, и онъ обращаетъ на себя вниманіе единственно, потому что заключаетъ какъ бы настоящій приговоръ, признающій подсудимаго виновнымъ. Въ самомъ началѣ канцлеръ говоритъ: „Онъ самъ себя осудилъ, принявъ мышьякъ, въ умерщвленіи съ ужаснѣйшимъ варварствомъ самой пенимой, добродѣтельной и достойнѣйшей любви жертвы;“ за симъ присовокуплено: „даже не продолжительнаго разслѣдованія дѣла было достаточно для того, чтобы обнаружить преступленіе и приводящія въ ужасъ обстоятельства, открывшіяся въ самое короткое время и совершенно осуждающія его.“ Въ сильныхъ, опредѣлительныхъ чертахъ канцлеръ изображаетъ ужасъ, возбужденный во всемъ обществѣ этимъ смертоубійствомъ, совершеннымъ человекомъ, который по своему рожденію, званію, имуществу и отношеніямъ, занимаетъ въ обществѣ высокое мѣсто, и говоритъ, что должно бы желать, чтобы столь же ужасно было наказаніе, какъ было ужасно преступленіе. Никогда съ болѣею справедливою не желали равенства въ отношеніи закона, и судъ перовъ вѣрно исполнилъ бы свой долгъ. Однако нѣкоторые думали, что для предохраненія убійцы отъ безчестія, ему доставили средства къ лишенію себя жизни. Канцлеръ опровергаетъ этотъ упрекъ, приводя факты, какимъ образомъ совершилось отравленіе. Дальнѣйшія подробности уже извѣстны, равно какъ и содержаніе приговора суда перовъ.

Изъ официальныхъ свѣдѣній по дѣлу герцога Пралена, и изъ донесеній медиковъ оказывается, что онъ отравился не въ тюрьмѣ, какъ сначала утверждали, а до арестованія его 18-го Августа, вѣроятно въ ту минуту, когда члены суда, прибывъ въ комнату его, удалили изъ оной полицейскихъ служителей.

Во многихъ здѣшнихъ газетахъ сообщаютъ сегодня, что старшій сынъ герцога Пралена, Гастонъ-Людвигъ-Филиппъ, 17-ти лѣтъ отъ роду, лишился себя жизни, вчера вечеромъ. Причиною самоубійства полагаютъ отчаяніе, въ которое приведенъ онъ былъ, лишеніемъ своихъ родителей. Въ одномъ изъ журналовъ присовокупляютъ, что молодой Праленъ былъ вчера представленъ Королю дѣдомъ своимъ маршаломъ Себастьяни, что Его Величество сказалъ ему нѣсколько словъ, весьма милостивыхъ, и что онъ постигнулъ на жизни свою дома, вечеромъ, хотя при выходѣ изъ дворца казался совершенно спокойнымъ. Въ домѣ маршала Себастьяни сегодня еще не знали объ этомъ самоубійствѣ; по этому предстоить еще нѣкоторое сомнѣніе на счетъ справедливости этого слуха.

Безчисленныя толпы народа посѣщали на дняхъ Монпарнаское кладбище, осматривая могилу герцога Пралена.

2 Сентября.

Принцы Монпансьерскій и Омальскій прибыли вчера изъ Сенъ-Клу въ городъ. Оба принца отправились во дворецъ Королевы Христини, куда явились также министры Дюшатель и Монтебелло. Съ бывшими изъ Мадрита, по-утру, курьеромъ полученныя важныя депеши отъ б. министра Мартинезъ де-ла-Роза, котораго считаютъ довереннымъ Королевы Христини и ея мадритскимъ докладчикомъ. Говорятъ, будто бы Королева Изабелла рѣшительно объявила, что она оставитъ Мадритъ, если ея сестра и принцы Монпансье не посѣтятъ ее немедленно. Поговариваютъ, что партія модерасовъ, начальникомъ, кося

zmienienia biletu kassowego. Podczas gdy młody subjekt mniemany bilet rozważał, przychodzić porwał dwie skrzyneczki, jedną ze złotą, drugą z papierową monetą, i chciał z nimi uciec. Subjekt rzucił się na niego, i lubo pchnięty dwa razy nożem, przemógł pomimo to mordercę i ranił go nawzajem w rękę i nogę. Podczas tej walki o oręż, młody człowiek wołał o ratunek; ale nim ten nadszedł, morderca miał czas rozpruć mu brzuch od dołu aż do piersi. Nieszczęśliwy umarł w drodze niesiony do szpitala. Morderca jego jest złodziejem z profesji. Pojmany został wybiegłszy już na ulicę.

Dnia 1 września

Sprawozdanie Kancelarza, Xięcia Pasquier, z wszelkimi do instrukcyi processu Xięcia Praslin ściągającymi się papierami, listami i innemi aktami, zostało nakoniec ogłoszone. Samo sprawozdanie Kancelarza nie przytacza żadnych nowych faktów, któreby już nie były wiadome, i tylko z tego względu głównie zwraca uwagę, że zawiera niejako formalne zawyrokowanie i uznanie winnym oskarżonego. Zaraz na początku mówi Kancelarz: „Sam on się osądził i potępił, zażywając arszeniku, i umarł, zamordowany z najokropniejszém barbarzyństwem najniewinniejszą, najczystsza i najgodniejszą Kochania ofiarę.“ następnie dodaje: „krótka instrukcja była zupełnie dostateczną do wykazania winy i zgrozą przejmujących okoliczności, które się nagromadziły w coraz większém jej odowodnieniu.“ W mocnych i trafnych rysach maluje dalej Kancelarz przerażenie, jakie w całym społeczeństwie wzbudzać musi podobna zbrodnia, dokonana na własnej małżonce, przez człowieka godnością, majątkiem i stanowiskiem wysokie w towarzystwie zajmującego miejsce, i mówi, że życzyćby należało, aby zarówno straszne było zadosyćuczynienie, jak straszną była popełniona zbrodnia. Nigdy z większą słuszością nie żądano równości w obliczu prawa, i Sąd Parów byłby zapewne dopełnił swego obowiązku. Jednakże niektóre osoby sądziły, że aby mordercy oszczędzić banby, podano mu środki do odebrania sobie życia. Kancelarz zbija ten zarzut, przytaczając fakta, w jaki sposób uskutecznione zostało otrucie. Dalsze szczegóły są już wiadome, równie jak osnowa decyzji Sądu Parów.

— Z akt urzędowych w processie Xięcia Praslin, oraz z raportów lekarzy okazuje się, iż Xięczę nie strulił się w więzieniu, jak głoszone, ale przed aresztowaniem, 18-go z. m., i to najpewniej w chwili, kiedy urzędnicy sądowi udawszy się sami do pokoju Xięcia, kazali się ztamtąd oddalić agentom policyi.

— Wiele dzienników donosi dzisiaj, że najstarszy syn Xięstwa Praslin, Gaston Ludwik Filip, mający lat 17, odebrał sobie życie, wczoraj wieczorem. Za przyczynę podają rozpacz, jaka go ogarnęła po stracie rodziców. Jeden z dzienników sądowych dodaje, że młody Praslin był przedstawiony wczoraj Królowi, przez swego dziada, Marszałka Sebastiani, że Monarcha przemówił doń kilka słów nader łaskawych, i że popełnił samobójstwo w domu, wieczorem, chociaż przy wyjściu z posłuchania zdawał się być zupełnie spokojnym. W pałacu Sebastiani nie jeszcze nie wiadano dzisiaj o tém samobójstwie, zachodzi więc pewna wątpliwość o prawdziwej tej wiadomości.

— Niezliczone tłumy ludzi zwiedzały temi dniami cmentarz Mont-Parnasse, dla oglądania grobu Xięcia Praslin.

Dnia 2 września.

Xięczę Montpensier i Xięczę Aumale przybyli wczoraj z St. Cloud do miasta. Obaj Królewiczowie udali się do pałacu Królowej Krystyny, gdzie przybyli także Ministrowie Duchatel i Montebello. Goniec, który rano z Madrytu przybył, miał przywieźć ważne depeze od b. Ministra Martinez de la Rosa, który uważany jest za powiernika Królowej Krystyny i ma być jej Madryckim sprawozdawcą. Mówią, że Królowa Izabella stanowczo oświadczyła, iż opuści Madryt, jeżeli jej siostra i Xięczę Montpensier bezwzględnie jej nie odwiedzą. Mówią, że stronnictwo Moderatów, na czele którego stoi P. Martinez de la Rosa, postanowiło odmówić wszelkiego wsparcia ministerstwu Nar-

считается Мартинез де-ла-Роза, рѣшилась отказать въ содѣйствіи министерству Нарваза, если точно не будетъ удаленъ генералъ Серрано. Вчера вечеромъ отправленъ новый курьеръ въ Мадридъ.

— Утверждаютъ, что въ кабинетномъ совѣщаніи, происходившемъ третьяго дня, и въ которомъ присутствовали лично Король, состоялось постановленіе назначить эскадру къ итальянскимъ берегамъ. Присовокупляютъ, что англійская эскадра находится уже на пути къ этимъ берегамъ.

— Въ журналѣ *Echo d'Oran* отъ 21 Августа сообщаютъ, что Абд-эль-Кадеръ снова сражался близъ Тозы съ мароккскими войсками; Халифъ Муста-Бенъ-Тами говорятъ будто бы убитъ въ этомъ сраженіи, въ которомъ ни та ни другая сторона не одержала побѣды.

И т а л і я.

Римъ, 18 Августа.

Третьяго дня поздно вечеромъ французскій посолъ позванъ былъ къ Папѣ, что, какъ полагаютъ, не можетъ быть безъ отношенія къ теперешнимъ обстоятельствамъ.

— Когда, вчера вечеромъ, въ прибавленіи къ *Diario di Roma* обнародовали второй протестъ кардинала Чиакки противъ поступковъ Австрійцевъ при военномъ занятіи Феррары и законности сихъ дѣйствій, народъ столпился въ такомъ множествѣ, что для сохраненія порядка должно было разставить карауль. Здѣсь извѣстіе объ этихъ поступкахъ произвело не только общее волненіе, но и возбудило громкій восторгъ, обнаружившійся тѣмъ, что множество молодыхъ людей представились въ качествѣ волонтеровъ, въ совершенное распоряженіе правительства.

— Въ настоящее время, изъ папскихъ линейныхъ войскъ нѣтъ въ Феррарѣ ни одного человѣка, почему артиллерійскій полковникъ папской службы Стюартъ получилъ приказаніе, выступить изъ Рима, сегодня, въ ночи съ двумя баталіонами фузелеровъ и баталіономъ егерей, и идти форсированнымъ маршемъ къ Феррарѣ.

— Послѣднее вооруженіе резерва гражданской гвардіи уже рѣшено и будетъ исполнено на дняхъ. Эта мѣра принята для того, чтобы, въ случаѣ наступленія гвардіи въ походъ, резервъ могъ исправлять ея службу. Въ областяхъ, для подкрѣпленія гражданской гвардіи, составила изъ волонтеровъ *Guardia provinciale*.

— На дорогахъ, соединяющихъ Феррару съ Болоньею и Равенною, поставлены для наблюденія два значительные военные поста. Подобныя мѣры безопасности приняты въ отношеніи Анконы и Чивитавеккіи. Швейцарскіе полки, стоящіе въ Болонні, Форли и другихъ городахъ, много возвысились въ благоположеніи Римлянъ; начальники ихъ усильно просили, въ случаѣ наступленія опасности, дать имъ первыя посты.

Неаполь, 10 Августа.

Вчера, въ полдень, графиня Аквилла разрѣшилась отъ бремени сыномъ. Сегодня происходилъ обрядъ крещенія новорожденного принца; восприемникомъ былъ: въ имени Короля французскаго, Король Фердинандъ II. Принцъ нареченъ именами: Филиппъ, Лудвигъ, Марія.

— Въ Калабріи появились многочисленныя толпы вооруженныхъ инсургентовъ, состоящихъ по большей части изъ политическихъ эмигрантовъ, которые съ острова Мальты пробрались въ неприступныя ущелья Калабрійскихъ Горъ. Правительство послало противъ нихъ два полка, и въ одной стычкѣ съ мятежниками, какъ слышно, Коровлевскія войска потеряли болѣе 50 карабинеровъ и до 150 солдатъ.

Съ итальянской границы, 24 Августа.

По достовернымъ слухамъ, герцогъ Луккскій прибылъ въ Венецію, гдѣ находится и вице-Король ломбардо-венеціанскій.

— Въ *Journal des Débats* сообщаютъ изъ Турина отъ 22-го Августа: „Важное извѣстіе распространилось въ нашемъ городѣ. Говорятъ, что Король Карлъ Альбертъ формально протестовалъ противъ занятія Феррары австрійскими войсками. Эта протестация послана ко всемъ державамъ. Сверхъ того, Король пи-

ваетъ, ежели Генералъ Серрано натychmiast удаленъ не будетъ. Вечеромъ въ вѣчоръ посланъ зтадъ новый го-
 ниеc до Мадригу.

— Утрzymują, że na onegdajszej radzie gabinetowej, na której Król przewodniczył, postanowiono wysłać eskadrę do brzegów włoskich. Dodają, że eskadra angielska jest już w drodze do tychże brzegów.

— Dziennik *Echo d'Oran* z dnia 21 sierpnia donosi, że krąży wieść, lubo jeszcze niepotwierdzona, że Abd-el-Kader stoczył znowu bitwę w bliskości Taza z wojskiem marokańskim. Kalifa Mustafy Ben Tami miał poleść w tej potyczce, w której jednak zwycięstwo na żadną stronę nie przechyliło się.

W a o r s z.

Rzym, 18 sierpnia.

Onegdaj późno w wieczór Posel francuzki wezwany został do Jego Świątobliwości, co, jak wnoszą, musi być w związku z obecnymi okolicznościami.

— Kiedy wczoraj wieczorem, w dodatku do *Diario di Roma*, ogłoszono drugą protestacyą Kardynała Ciacchi przeciwko postępowaniu Austryaków, przy zbrojnym zajęciu Ferrary, tudzież przeciwko prawności tego kroku, lud skupił się w takiej masie, że dla zachowania porządku wypadła potrzeba postawienia szyldwachów. Wiadomość o tych wypadkach sprawiła tu nie tylko powszechne oburzenie, ale też obudziła głośny zapal, który się okazuje przez to, iż mnóstwo młodych ludzi, z własnej woli, jako ochotnicy, ofiarowali swoje usługi rządowi.

— Ponieważ w obecnej chwili, z Papieżkich wojsk liniowych niema w Ferrarze ani jednego człowieka, przeto Podkownik artylleryi wojsk Papieżkich, Stuart, otrzymał rozkaz wyruszyć dziś w noc z Rzymu, z dwoma batalionami fizyliermów i batalionem strzelców, aby przyspieszonym pochodem dążyć ku Ferrarze.

— Śpieszne uzbrojenie odwodowej gwardyi narodowej jest już uchwalone i w tych dniach zostanie przywiezione do skutku. Środek ten został przedsięwzięty dla tego, aby w razie wyruszenia w pole gwardyi, część jej odwodowa służbę pełnić mogła. Na prowincyach, dla wzmocnienia gwardyi narodowej, utworzyła się z ochotników gwardya prowincjonalna (*Guardia provinciale*).

— Na traktach, łączących Ferrarę z Bolonią, postawione zostały, dla obserwacyi, dwa dość znaczne wojenne oddziały. Podobne środki bezpieczeństwa użyte są względem Ankony i Civitavecchia. Półki Szwajcarskie, stojące w Bolonii, Forli i innych miastach, wiele zyskały w przychylności Rzymian, w skutek usilnej prośby ich dowódców, aby w razie zbliżenia się niebezpieczeństwa, pozwolono im zająć pierwsze stanowiska.

Neapol, 13 sierpnia.

Wczoraj, o południu, Hrabina Aquilla, wydała na świat syna. Nowonarodzony Xiążę był dzisiaj, w imieniu Króla Francuzkiego, przez Króla Ferdynanda II do chrztu trzymany, i otrzymał imiona: Filip, Ludwik, Marya.

— W Kalabrii ukazały się liczne bandy zbrojnych roko-szan, składające się po większej części z politycznych wychodźców, którzy z wyspy Malty przedarli się do niedostępnych gór Kalabryjskich. Rząd wysłał przeciwko nim dwa półki, i w jednej potyczce z buntownikami, królewskie wojska utraciły, jak głoszą, przeszło 50 karabinierów i około 150 żołnierzy.

Od granic Włoskich, 24 sierpnia.

Podług wiarygodnych pogłosek, Xiążę Lukki przybył do Wenecyi, gdzie też znajduje się i Wice-Król Lombardzko-Wenecki.

— W *Journal des Débats* piszą z Turynu pod d. 22 sierpnia: „Ważna wiadomość rozeszła się w naszym mieście. Powiadają, że Król Karol-Albert, formalnie protestował przeciwko zajęciu Ferrary przez wojska austriackie. Protestacya rzeczona posłana została do wszystkich dworów. Oprócz tego, Król pisał do Papieża, że oddaje do

саль къ Папѣ, что онъ отдастъ въ его распоряженіе свою армію и свой флотъ, въ случаѣ, если Австрія посягнетъ на независимость панскихъ владѣній.“ — Помянутая газета, сообщая это извѣстіе публикѣ, не ругается за его достоверность.

Испанія.

Мадридъ, 14 Августа.

Вчера Королева возвратилась сюда изъ Санъ-Ильдефонсо, со всею своею свитою, и принимаема была во дворцѣ министрами, генерал-капитаномъ и губернаторомъ. Генераль Сerrano пріѣхалъ въ королевскомъ экипажѣ, но вышелъ передъ своею квартирою. Вечеромъ, послѣ захождения солнца, Королева долго прогуливалась въ открытомъ экипажѣ. Многочисленные толпы народа тѣснились къ экипажу, полагая что подлѣ нея, по лѣвую руку сидитъ Король. Между тѣмъ оказалося, что это былъ оберъ-гофмейстеръ, графъ Санта-Колома. Король, спустя нѣсколько часовъ по возвращеніи Королевы, прибылъ, правда, въ городъ и, по обыкновенію, находился въ кругу своего семейства, но по полудни выѣхалъ обратно въ Пардо, не видѣвшись съ своею августѣйшею супругою.

— Каталонскій генераль-капитанъ, не смотря на сдѣланныя ему представленія со стороны жителей, 4 числа, въ Жеронѣ, велѣлъ разстрѣлять шесть чел. захваченныхъ Карлистовъ, изъ которыхъ два были столь тяжело ранены, что ихъ должны были нести на мѣсто казни. Карлисты донынѣ не отместили еще за этотъ поступокъ. 8-го числа с. м. отрядъ ихъ въ 500 чел. овладѣлъ важнымъ городомъ Фрагою. Въ полученномъ здѣсь официалномъ извѣстіи тамошнія власти сообщаютъ, что Карлисты сохраняютъ строгую дисциплину, не дѣлаютъ никакой обиды, и за все нужное платятъ наличными деньгами. Пробывъ 8 часовъ въ этомъ городѣ, они двинулись дальше безъ всякаго препятствія. Правительство предписало нынѣ—войска въ Каталоніи усилить до 30,000 чел.

— Третьяго дня, вечеромъ, прибылъ сюда генераль Конча, оставивъ свои войска въ Португаліи, которые, во исполненіе условій лондонскаго протокола, 11 числа с. м. должны были выйти изъ Португаліи.

18 Августа.

Несогласіе между Королевскою четою, кажется, близко къ окончанію. По возвращеніи Королевы изъ Санъ-Ильдефонсо въ Мадридъ, министры просили Ея присутствовать въ совѣтѣ, на коемъ разсуждаемо будетъ о мѣрахъ къ примиренію Ея Величества съ супругомъ. Королева, довольно немилостиво отказала въ этомъ; но когда 15-го с. м. председатель совѣта министровъ, Г. Пачеко, представилъ Королевѣ о причинахъ, по коимъ необходимо супружеское согласіе, то Королева согласилась, чтобы супругъ ея жилъ во дворцѣ. Посему министръ внутреннихъ дѣлъ, Г. Бенавидесъ, отправился третьяго дня къ Королю, прибывшему изъ Пардо для свиданія съ родными, и просилъ, чтобы назначенъ былъ день и часъ, для доклада ему о желаніи Королевы, но Король приказалъ объявить ему, что онъ приметъ его не раньше 19-го числа. Это произвело здѣсь большое впечатлѣніе.

— Министры: Пачеко, Бенавидесъ и министр юстиціи Вамонде, положили подать въ отставку въ случаѣ, если предположенное примиреніе Ихъ Величествъ не прійдетъ въ самомъ дѣлѣ въ исполненіе. Тогда Г. Саламанка былъ бы въ члѣ кабинета.

— Королева весьма неохотно оставила Санъ-Ильдефонсо. Она, по видимому, намѣрена даже вскорѣ отправиться туда обратно, ибо уѣзжая оттуда приказала, чтобы тамъ все было въ готовности для жительства. Черты ея лица весьма измѣнились, и носятъ на себѣ отпечатокъ унынія и истощенія.

Испанія.

Мадридъ, 14 септія.

его распоряженія свое войско и флотъ, въ разѣ, если Австрія тѣгну се на независимость Паństwa Коściелного.“ *Journal des Débats* udzielając tę wiadomość publiczność, nie ręczy wszakże за jej wiarygodność.

Вчера поврѣтила ту Крѡлова з Санъ-Ильдефонсо, wraz z całym swoim orszakiem i przyjmowaną była w pałacu przez Ministrów, Jeneralnego Kapitana i Gubernatora. Jenerał Serrano przyjechał w 8-konnym powozie Królewskim, ale wysiadł przed swoim mieszkaniem. Wieczorem, po zachodzie słońca, przejeżdżała się Królowa długo w odkrytym powozie. Liczne masy ludu cisnęły się do powozu, sądząc, że obok niej po lewej stronie siedzi Król. Tymczasem wnet przekonano się, że to był W. Mistrz dworu, Hr. Santa Coloma. Król w kilka godzin po powrocie Królowej przybył wprawdzie do miasta, i bawił jak zwykle u swego rodzeństwa, ale po południu odjechał znowu do Pardo, nie widząc wcale swjej małżonki.

— Jeneralny Kapitan Katalonii, pomimo czynionego mu przez mieszkańców przedstawienia, kazał d. 4 w Geronie rozstrzelać sześciu ujętych Karlistów, z których dwaj tak ciężko byli ranieni, że na plac stracenia nieść ich musiano. Karliści nie odpłacili się dotychczas za ten postępek odwetem, ale dnia 8 b. m. zajęli w 500 ludzi ważne miasto Fraga. W nadeszłym tu urzędowym raporcie donoszą tamtejsze władze, że Karliści największą zachowują karność, nikomu żadnej nie wyrządzają krzywdy i wszystkie swoje potrzeby gotówką płacą. Po 8-godzinnym pobycie ruszyli dalej bez przeszkody. Rząd kazał teraz wojsko w Katalonii powiększyć do 30,000 ludzi.

— Onegdaj wieczorem przybył tu Jenerał Concha, pozostawiając wojsko swoje w Portugalii, które, dopełniając przepisów protokołu Londyńskiego, d. 11 opuścić miało Portugalję.

Dnia 18 sептія.

Kwestya pałacowa zdaje się zbliżać do załatwienia. Po powrocie Królowej z San Ildefonso do Madrytu, Ministrowie zanieśli do niej prośbę, aby raczyła przewodniczyć radzie gabinetowej, na której rozbiegane być mają środki pojednania Królewskiej pary. Królowa dosyć niechętnie odmówiła temu żądaniu; lecz gdy d. 15-go, Prezes Ministrów, P. Pacheco, przedłożył Monarchini powody, które wymagały koniecznej zgody małżeńskiej, zezwoliła, aby jej małżonek zajął swoje pokoje w pałacu. W skutku tego, Minister spraw wewnętrznych, P. Benavides, udał się zawczoraj rano do Króla, który był przybył z Pardo dla odwiedzenia swego rodzeństwa i prosił, aby wyznaczył mu dzień i godzinę, dla przedłożenia życzeń Królowej; Król kazał mu odpowiedzieć, że nie może przyjąć przed d. 19 b. m. Odwłoka ta sprawiła tu powszechne wrażenie.

— Ministrowie Pacheco, Benavides i Minister sprawiedliwości Vaamonde postanowili podać się do dymisji, w razie jeśliby zamierzone pojednanie nie przyszło rzeczywiście do skutku. P. Salamanca stanąłby wtedy na czele gabinetu.

— Królowa bardzo niechętnie opuściła San Ildefonso. Zdaje się nawet, iż ma zamiar wrócić tam wkrótce, gdy wyjeżdżając ztamtąd wydała rozkaz, aby wszystko pozostawić tam w stanie mieszkalnym. Rysy jej twarzy zmieniły się bardzo i noszą na sobie piętno smutku i wycieńczenia.